

VILLISIKANÄYTTEIDEN LÄHETTÄMINEN ELÄINTAUTITUTKIMUKSIIN

Ruokavirasto pyytää metsästäjiä lähettämään näytteitä metsästetyistä luonnonvaraisista villisioista ja ilmoittamaan kuolleena löydetystä ja liikenneonnettomuuteen joutuneista luonnonvaraisista villisioista. Lähetetyt näytteet tutkitaan [afrikkalaisen sikaruton](#), klassisen sikaruton ja Aujeszkyyn taudin varalta.

Kuolleina löytyvät villisiat

Afrikkalaisen sikaruton tutkimuksiin on erittäin tärkeää saada itsestään kuolleita ja sairaalta vaikuttaneita villisikoja. Myös pitkään kuolleena ollut ja pilaantunut ruho kannattaa tutkia ASF-viruksen varalta, sillä virus säilyy raadoissa pitkään. **Kuolleena löydetystä tai sairaasta villisiasta tulee ilmoittaa viipymättä paikalliselle [kunnaneläinlääkärille](#) tai [läänineläinlääkärille](#)** ja mahdollisen patologisen tutkimuksen varalta Ruokaviraston Helsingin toimipisteeseen (erikoistutkija Taina Laine p. 050 373 6614, taina.laine@ruokavirasto.fi) tai erikoistutkija Teija Kokkonen p. 040 5250822, teija.kokkonen@ruokavirasto.fi).

Palkkio

Ruokavirasto maksaa metsästäjille palkkiona 40 euroa / yhdestä villisiasta lähetetyt näytteet. Vaihtoehtona rahakorvaukselle metsästäjä voi lähettää triikiininäytteet tutkittavaksi Ruokavirastoon korvauksetta. Tällöin triikiinituloksen saa kahden viikon kuluessa. **Naarasvillisioista maksetaan lisäpalkkiota 60 euroa**, kohtunäytteen on oltava mukana näytelähetysessä. **Kuolleena löydetystä tai oireilevista villisioista ilmoittamisesta Ruokavirasto maksaa palkkiona 100 euroa / villisika.**

Suomen sikayrittäjät ry:n maksama toiminta-avustus

Suomen Sikayrittäjät ry maksaa metsästyseuroille seura-avustusta Suomessa pyydytyistä villisioista, avustus on 90 euroa/eläin ja tuki maksetaan Ruokavirastoon lähetetyn ASF-tutkimusnäytteen perusteella. Tuki maksetaan noin puolen vuoden välein. Avustuksen saamiseksi näytelähettyeseen tulee kirjata metsästyseuran nimi ja hyväksyntä sille, että kopio tutkimustodistuksesta lähetetään Suomen sikayrittäjät ry:lle. Lisäksi metsästyseuran tulee toimittaa Sikayrittäjille metsästyseuran nimi, yhteyshenkilö sekä puhelinnumero ja tilitiedot osoitteeseen: ari.berg@ariberg.fi.

Brusellabakteeri

Luonnonvaraisissa villisioissa voi esiintyä brusellabakteeria, joka voi tarttua villisiasta ihmiseen. Perusterveille ihmisille tartuntariski on hyvin vähäinen. Noudata suolistamisen ja nylkemisen yhteydessä hyvää hygieniää, käytä kertakäyttöhansikkaita ja pese kädet lopuksi hyvin. Raakoja ruhonosia ja elimiä ei suositella annettavaksi koirille. Brusellabakteeri tuhoutuu lihasta, joka kypsennetään täysin kypsäksi.

Näytteet virustutkimuksiin

Näytteeksi lähetetään villisian munuainen, perna ja verta, sekä emakoilta naaraspalkkiota varten 5-10 cm pala kohdunsarvea. Munuaiset sijaitsevat ruhon keskiosassa vatsaontelon selkäpuolella, molemmin puolin selkäranka. Toinen munuainen riittää näytteeksi. Perna on pitkänomainen, melko litteä, tummanpunainen elin, joka on kiinnittynyt mahalaukun kylkeen ruhon vasemmalla puolella. Kohtu on kooltaan vaihteleva Y:n muotoinen elin, jonka runko-osa on peräsuolen ja virtsarakon välissä. Runko-osasta haarautuvat oikea ja vasen kohdunsarvi. Naaraan koko, ikä sekä mahdolliset tiineydet vaikuttavat kohdun kokoon. Verinäytteeseen ei oteta hyytymiä, kudospaloja tai roskia. Verinäyte otetaan ensisijaisesti kertakäyttöruiskulla sydäimestä, mutta näytteen voi ottaa myös rintaontelosta, jos siellä on tuoretta verta. Ruiskulla otettu veri siirretään verinäyteputkeen.

Näytteenottotarvikkeet

Elin- ja lihasnäytteet pakataan muovipusseihin, mutta verinäyte pitää ottaa erityiseen verinäyteputkeen. Jos verinäyteputkia ei ole saatavilla, otetaan pelkät elinnäytteet muovipusseihin. Verinäyteputkia voi kiiretilanteessa pyytää myös paikalliselta kunnaneläinlääkäriltä.

Näytteenottovälineitä voi tilata Ruokavirastosta osoitteesta tilaukset@ruokavirasto.fi.

Ohjeet näytteenottoon:

- Ota näytteet mahdollisimman pian eläimen kuoleman jälkeen.
- Elin- ja lihasnäytteet pakataan muovipusseihin. Jos verinäyteputkia ei ole saatavilla, otetaan pelkät elinnäytteet.
- Pakkaa munuainen ja perna samaan pakkaukseen ja kohtu sekä verinäyteputki omiin pakkauksiinsa; kahteen päällekkäiseen muovipussiin.
- Jäähdytä pakkaukset jääkaappilämpötilaan ennen lähettämistä jos et lähetä niitä samana päivänä.
- Kääri pussit sanomalehti- tai talouspaperiin ja sen jälkeen vielä yhteen muovipussiin.
- Laita muovipussi kuljetusta kestäväään pussiin tai laatikkoon, laita mukaan täytetty lähete ja palkkiolomake.
- Käytä Ruokaviraston [lähetettä](#). Voit kirjoittaa lähetteen myös vapaamuotoisesti, kunhan lähettäjän yhteystiedot ja villisian pyyntipaikka tulevat mukaan. Kirjaa läheteeseen jos villisillä on sairauden oireita.
- Jos lähetät samassa paketissa näytteitä useasta eläimestä, merkitse yhden eläimen näytepussit ja vastaava lähete samalla numerolla.
- Lähetä näytteet Ruokavirastoon Helsinkiin Matkahuollon mukana heti pyyntiä seuraavana arkipäivänä. Viikolla viimeinen lähetyspäivä on torstai. Säilytä perjantaina otetut näytteet kylmässä viikonlopun yli ja lähetä ne maanantaina.
- Lähetysosoite: **RUOKAVIRASTO, Virologia, Mustialankatu 3, 00790 Helsinki/Kamppi, luotonnumero 9400278**
- Ruokavirasto maksaa Matkahuollon lähetyskulut.

Palkkion saamiseksi metsästäjän tulee täyttää [palkkiolaskulomake](#) ja lähettää se Ruokavirastoon. Palkkiolaskun voi lähettää samassa lähetyksessä näytteiden kanssa.

Virustautiseurannan tutkimustodistus

Ruokavirasto lähettää näytteiden lähettäjälle tutkimustodistuksen, jos läheteeseen on merkitty lähettäjän postiosoite. Tutkimustodistus tulee yleensä kuukauden kuluessa näytteiden lähettämisestä. Metsästetyn villisian lihan voi käyttää normaalisti, vaikka tutkimustodistus virustautien esiintymisestä ei olisi valmistunut.

Ohjeet trikiininäytteenottoon:

- Ota näytteeksi lihasnäyte etujalan lihaksista, kielestä ja/tai palleasta.
- Näytettä tarvitaan vähintään 10 g, mielellään jopa 50g.
- Ota lihasnäyte niin, että siinä ei ole mukana rasvaa, jännettä eikä kielen pintaa. Palleanäyte otetaan pallean lihaksikkaasta osasta.
- Laita trikiininäytteet omaan pakkaukseensa, kahteen päällekkäiseen muovipussiin ja pakkaa kuten elinnäytteet.
- Lähetä näytteet trikiininäytteitä tutkivaan laboratorioon tai virusnäytteiden mukana Ruokavirastoon. Vaihtoehtona ASF-näytteenotto-palkkiolle trikiinitutkimukset tehdään Ruokavirastossa korvauksetta.

Trikiinitutkimusten tutkimusvastaus

ASF – näytteiden rahapalkkion vaihtoehtona tehtävien trikiinitutkimusten vastauksen saaminen kestää keskimäärin 2 viikkoa. Jos trikiinitutkimustulos tarvitaan nopeammin, on tutkimus Oulun Ruokavirastossa maksullinen tai näytteet tulee lähettää trikiininäytteitä tutkivaan [Ruokaviraston hyväksymään muuhun laboratorioon](#). Jos villisian lihaa luovutetaan tai myydään käytettäväksi metsästäjän oman talouden ulkopuolella, on siitä ensin tutkittava trikiinien esiintyminen ja odotettava trikiinitutkimustuloksen valmistumista. Myös omassa taloudessa käytettävän villisianlihan osalta Ruokavirasto suosittelee ottamaan trikiininäytteen ja odottamaan tulosta ennen lihan syömistä.